

พระราชบัญญัติ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์

พ.ศ. ๒๕๓๔

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๔

เป็นปีที่ ๔๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราช
โองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์
อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติเครื่องราช
อิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ พ.ศ. ๒๕๓๔”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้มีเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรก
คุณาภรณ์

มาตรา ๔ พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประธานของเครื่องราชอิสริยา
ภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ และทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่
จะพระราชทานและเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

มาตรา ๕ เครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้ สำหรับพระราชทานแก่ผู้
กระทำความดีความชอบอันเป็นประโยชน์แก่ประเทศ ศาสนา และ
ประชาชน ตามที่ทรงพระราชดำริเห็นสมควร

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้ ให้เป็นไปตาม
หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๖ เครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้ แบ่งเป็น ๗ ชั้น มีนามดัง
ต่อไปนี้

ชั้นที่ ๑	ปฐมดิเรกคุณาภรณ์	อักษรย่อ ป.ภ.
ชั้นที่ ๒	ทุติยดิเรกคุณาภรณ์	อักษรย่อ ท.ภ.
ชั้นที่ ๓	ตติยดิเรกคุณาภรณ์	อักษรย่อ ต.ภ.
ชั้นที่ ๔	จตุตถดิเรกคุณาภรณ์	อักษรย่อ จ.ภ.
ชั้นที่ ๕	เบญจมดิเรกคุณาภรณ์	อักษรย่อ บ.ภ.
ชั้นที่ ๖	เหรียญทองดิเรกคุณาภรณ์	อักษรย่อ ร.ท.ภ.
ชั้นที่ ๗	เหรียญเงินดิเรกคุณาภรณ์	อักษรย่อ ร.ง.ภ.

เล่ม ๑๐๘ ตอนที่ ๑๒๑ ราชกิจจานุเบกษา ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๓๔

มาตรา ๑ เครื่องราชอิสริยาภรณ์มีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ

ชั้นที่ ๑ ปฐมติเรกคุณาภรณ์

ดวงตราด้านหน้ามีรูปครุฑพ่าห์สีทองอยู่ในวงกลม พื้นลงยาสีแดง ขอบเป็นสร้อยเงิน รอบนอกมีกระจิงเงินแปดทิศและมีเปลวรัศมีทองแทรกตามระหว่าง เบื้องบนมีพระมหามงกุฎทองมีรัศมี ห้อยกับสายสะพาย ขนาดกว้าง ๑๐ เซนติเมตร สีเขียว รมสีแดงชาด มีรั้วสีขาวและสีเหลืองขนาดเล็กควบคั่นทั้งสองข้าง ด้านหลังเป็นดุมสีทองมีอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ภ.ป.ร. ลงยาสีขาว สะพายบ่าขวาเฉียงลงทางซ้าย กับมีดาราอย่างดวงตรา แต่เบื้องบนมีพระมหามงกุฎและอุณาโลมสีทอง ขอบเป็นสร้อยทอง รอบนอกมีกระจิงเงินแปดทิศ มีรัศมีทองแทรกตามระหว่างประดับทอกเสื้อเบื้องซ้าย ด้านหลังเป็นดุมสีทองอย่างดวงตรา

สำหรับพระราชทานสตรี ดวงตรา ดาราและสายสะพายมีขนาดย่อมกว่า

ชั้นที่ ๒ ทุติยติเรกคุณาภรณ์

ดวงตราด้านหน้ามีรูปครุฑพ่าห์สีทองอยู่ในวงกลม พื้นลงยาสีแดง ขอบเป็นสร้อยเงิน รอบนอกมีกระจิงเงินแปดทิศและมีเปลวรัศมีทองแทรกตามระหว่าง ด้านหลังเป็นดุมสีทอง มีอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ภ.ป.ร. ลงยาสีขาว เบื้องบนมีพระมหามงกุฎทองมีรัศมี ห้อยกับแพรแถบขนาดกว้าง ๕ เซนติเมตร สีเขียว รมสีแดงชาด มีรั้วสีขาวและสีเหลืองขนาดเล็กควบคั่นทั้งสองข้าง ใช้สวมคอ กับมีดาราอย่างดวงตรา แต่

ฉบับพิเศษ หน้า ๔

เล่ม ๑๐๘ ตอนที่ ๑๒๗) ราชกิจจานุเบกษา ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๓๔

เบื้องบนมีพระมหามงกุฎและอุณาโลมสีทอง ขอบเป็นสร้อยเงิน รอบนอก
มีกระบังเงินแปดทิศ มีรัศมีทองแทรกตามระหว่าง ประดับที่อกเสื้อ
เบื้องซ้าย ด้านหลังเป็นคุมสีทองอย่างดวงตรา

สำหรับพระราชทานสตรี ดวงตรา คารา มีขนาดย่อมกว่า และ
ดวงตราห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับเสื้อที่หน้าบ่าซ้าย

ชั้นที่ ๓ ตติยติเรกคุณาภรณ์

ดวงตราอย่างตติยติเรกคุณาภรณ์ ห้อยกับแพรแถบขนาดกว้าง
๔ เซนติเมตร ใช้สวมคอ

สำหรับพระราชทานสตรี ดวงตรามีขนาดย่อมกว่า และห้อยกับ
แพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับเสื้อที่หน้าบ่าซ้าย

ชั้นที่ ๔ จตุตถติเรกคุณาภรณ์

ดวงตราอย่างจตุตถติเรกคุณาภรณ์ แต่ย่อมกว่า ห้อยกับแพรแถบ
ขนาดกว้าง ๓ เซนติเมตร มีดอกไม้จิบติดบนแพรแถบ ประดับที่อกเสื้อ
เบื้องซ้าย

สำหรับพระราชทานสตรี แพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับเสื้อ
ที่หน้าบ่าซ้าย

ชั้นที่ ๕ เบญจมติเรกคุณาภรณ์

ดวงตราอย่างจตุตถติเรกคุณาภรณ์ ห้อยกับแพรแถบขนาดกว้าง
๓ เซนติเมตร แต่ไม่มีดอกไม้จิบติดบนแพรแถบ ประดับที่อกเสื้อเบื้อง
ซ้าย

สำหรับพระราชทานสตรี แพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับ
เสื่อหน้าบ้านชาย

ชั้นที่ ๖ เหรียญทองคำเรกคูลาภรณ์

เหรียญรูปกลมสีทอง ด้านหน้ามีรูปครุฑพ่าห์อยู่ตรงกลาง ล้อม
รอบด้วยกระจังกลีบบัวแปดกลีบ เบื้องบนมีพระมหามงกุฎมรัศมีและอุณา
โลม ห้อยกับแพรแถบขนาดกว้าง ๓ เซนติเมตร สีเขียว รมสีแดงชาด
มีรูสำหรับสอดสายและสีเหลืองขนาดเล็กควบคั่นทั้งสองข้าง ด้านหลังมีอักษร
พระปรมาภิไธยย่อ ภ.ป.ร. ประดับที่อกเสื่อเบื้องชาย

สำหรับพระราชทานสตรี แพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับ
เสื่อหน้าบ้านชาย

ชั้นที่ ๗ เหรียญเงินเรกคูลาภรณ์

เหรียญรูปกลมสีเงิน มีลักษณะและห้อยกับแพรแถบอย่างเดียวกับ
เหรียญทองคำเรกคูลาภรณ์ ประดับที่อกเสื่อเบื้องชาย

สำหรับพระราชทานสตรี แพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับ
เสื่อหน้าบ้านชาย

มาตรา ๘ ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้ จะได้
ประกาศนามในราชกิจจานุเบกษา สำหรับผู้ซึ่งได้รับพระราชทานตั้งแต่
ชั้นที่ ๕ ขึ้นไป ให้มีประกาศนียบัตรทรงลงพระปรมาภิไธยและประทับ
พระราชลัญจกร

มาตรา ๘ เมื่อผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้ ได้รับ
พระราชทานชั้นสูงขึ้น ผู้รับพระราชทานต้องส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

เล่ม ๑๐๘ ตอนที่ ๑๒๗ ราชกิจจานุเบกษา ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๓๔

ชั้นรอง หรือในกรณีทรงเรียกเครื่องราชอิสริยาภรณ์คนตามความใน
มาตรา ๔ ถ้าผู้รับพระราชทานส่งคืนไม่ได้ด้วยประการใด ๆ ผู้รับพระ
ราชทานจะต้องใช้ราคาเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามที่ทางราชการกำหนด
มาตรา ๑๐ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

อานันท์ ปันยารชุน
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ : - เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ปรากฏ
ว่าได้มีบุคคลซึ่งกระทำความดีความชอบอันเป็นประโยชน์แก่ประเทศ ศาสนา และ
ประชาชนมากชั้นเป็นลำดับ เท่าที่ปฏิบัติมาแล้วรัฐบาลได้ตอบสนองคุณงามความดี
ด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์สองตระกูล คือ เครื่องราชอิสริ
ยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก และเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่ง
มงกุฎไทยให้เป็นที่ประจักษ์ แต่เพื่อให้เกิดความเหมาะสมยิ่งขึ้นจึงเห็นสมควรสร้าง
เครื่องราชอิสริยาภรณ์ตระกูลใหม่ขึ้นโดยเฉพาะ สำหรับพระราชทานเป็นบำเหน็จ
ความดีความชอบแก่บุคคลผู้ทำประโยชน์ดังกล่าวนี้ จึงจำเป็นต้องตราพระราช
บัญญัตินี้